Національний університет водного господарства та природокористування
Навчально-науковий інститут економіки та менеджменту

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова науково-методичної
ради НУВГП
е-підпис Валерій Сорока
01.02.2022

07-03-110S

СИЛАБУС
освітньої компоненти

SYLLABUS
educational component

Історія середніх віків		***History of the Middle Ages***
Шифр за ОП	**ОК 19**	Code in Educational Program
Освітній рівень: бакалаврський (перший)		Educational level: Bachelor's (first)
Галузь знань **Освіта / Педагогіка**	01	Field of knowledge: **Education / Pedagogy**
Спеціальність **Середня освіта**	**014**	Field of study: **Secondary education**
Освітня програма **Середня освіта (Історія)**	014.03	Educational Program: **Secondary education (History)**

РІВНЕ -2022

Силабус навчальної дисципліни «Історія середніх віків» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) освітнього ступеня, спеціальності 014.03 «Середня освіта (Історія)» освітньо-професійної програми «Середня освіта (Історія)» Рівне. НУВГП. 2022. стор.19.

ОПП на сайті університету: http://ep3.nuwm.edu.ua/id/eprint/18927

Розробник силабусу: *Олексін Юрій Петрович, доктор педагогічних наук, професор кафедри суспільних дисциплін;*
Плюта Наталія Володимирівна, кандидат історичних наук, доцент кафедри суспільних дисциплін.

Силабус схвалений на засіданні кафедри
Протокол № 05 від “ 29 ” грудня 2021 року

Завідувач кафедри: *Олексін Ю.П. д.п.н, професор*.
Керівник ОП «Середня освіта (Історія)» Олексін Ю.П. д.п.н, професор.

Схвалено науково-методичною радою з якості ННІ
Протокол № від “ ” січня 2022 року

Голова науково-методичної ради з якості ННІ: Ковшун Н.Е*., д.е.н., професор*

СЗ №-206 в ЕДО НУВГП

© Олексін Ю. П.,
Плюта Н.В. 2022
© НУВГП, 2022

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ	
Ступінь вищої освіти	*бакалавр*
Освітня програма	**Середня освіта (Історія)**
Спеціальність	014.03 «Середня освіта (Історія)»
Рік навчання, семестр	*2*
Кількість кредитів	*4*
Лекції:	*28/2 години*
Семінарські заняття:	*26/10 годин*
Самостійна робота:	*96/138 годин*
Курсова робота:	*ні*
Форма навчання	*Денна/заочна*
Форма підсумкового контролю	*екзамен*
Мова викладання	*українська*
ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧІВ	
	Олексін Юрій Петрович, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри суспільних дисциплін
Вікіситет	https://cutt.ly/df4yiPQ
ORCID	https://orcid.org/0000-0002-6688-5193
Як комунікувати	y.p.oleksin@nuwm.edu.ua тел. 067-362-51-23 Актуальні оголошення на сторінці дисципліни в системі MOODLE
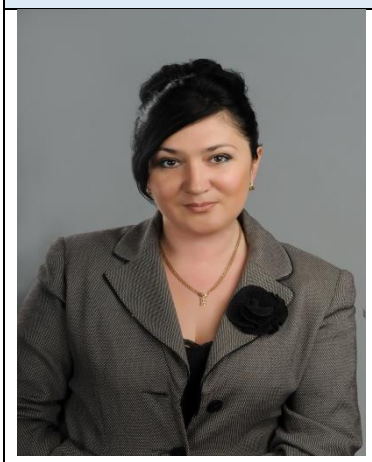	*Плюта Наталія Володимирівна, к. і. н., доцент кафедри суспільних дисциплін*
Вікіситет	https://cutt.ly/df4yiPQ

ORCID	https://orcid.org/0000-0003-1196-9717
Як комунікувати	n.v.pliuta@nuwm.edu.ua тел. 0977954320 Актуальні оголошення на сторінці дисципліни в системі MOODLE

ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Анотація навчальної дисципліни, в т. ч. мета та цілі

Викладання курсу історії середніх віків є **актуальним** і має на **меті:**

- опанування студентами суті історичних процесів, що відбувалися у середньовічному суспільстві;
- навчити майбутніх спеціалістів використовувати глибокий аналіз конкретних історичних подій для наукових узагальнень, висновків;
- усвідомлення об'єктивного характеру, взаємозв'язку та взаємозалежності, а також закономірностей суспільного розвитку, ролі об'єктивного і суб'єктивного факторів в історії Середньовіччя;
- формування загальних, спеціальних, професійних компетентностей, достатніх для ефективного розв'язування стандартних і нестандартних комплексних задач у професійній педагогічній діяльності в навчальних закладах середньої освіти, що характеризується комплексністю та невизначеністю умов;
- формування професійних компетентностей майбутніх учителів історії з фаховими інтересами до впровадження інноваційних технологій з метою безперервного подальшого навчання та підвищення професійного рівня, що забезпечить високий рівень їх конкурентоспроможності та затребуваності на ринку праці;
- навчити студентів зіставляти історичні події, процеси з епохами, орієнтуватися у науковій періодизації середньовічної історії;
- сформувати навики застосовувати набуті знання у вивченні подальших етапів розвитку світового історичного процесу.

Посилання на розміщення навчальної дисципліни на навчальній платформі Moodle	*https://exam.nuwm.edu.ua/*

Компетентності

ФК 06. Здатність до застосування в історичних дослідженнях базових знань з курсу археологія та первісна історія.
ФК 16 Оволодіння всіма необхідними знаннями, уміннями, навичками, компетентностями, передбаченими освітньо-кваліфікаційною програмою.

Програмні результати навчання (ПРН)

ПРН 10. Розв'язувати вузькі завдання у різноманітних ділянках історії.
ПРН 13. Застосовувати знання з курсу археологія та первісна історія у професійній діяльності.
Крім того здобувач навчиться:

- навчитися логічно мислити і викладати матеріал, робити аргументовані висновки, використовувати основні історичні терміни та поняття, користуватися джерелами, науковою та довідковою літературою.
- орієнтуватися у тенденціях та особливостях середньовічного історичного процесу.
- проводити певні аналогії з історичним розвитком сучасних країн у різні періоди

їхнього розвитку.
- організовувати комплексний пошук, неупереджений аналіз та інтерпретацію історичних джерел або інформації методичного характеру.
- проводити порівняльний аналіз становлення та розвитку феодалізму у різних регіонах середньовічної Європи.
- формувати історичну свідомість, громадянську позицію, політичну культуру, національну пам'ять, провадити громадянсько- патріотичне виховання серед молоді.

Структура навчальної дисципліни

Теми лекційних занять:

Тема 1. Вступ. Етимологія терміну «Середні віки». Періодизації середньовічної історії.

Опис теми: Предмет, завдання, хронологічні межі, методологічні основи вивчення курсу «Середні віки». Медієвістика. Медієвістичні джерела: їхня класифікація та особливості опрацювання. Природно-географічні джерела. Аналіз етнографічних джерел. Вивчення речових джерел. Опрацювання художньо-зображувальних джерел. Різновид писемних джерел. Основні риси раннього, розвинутого та пізнього середньовіччя. Феодалізм та його генеза. Феодальні відносини у країнах Західної Європи.

Тема 2. Велике переселення народів та утворення «варварських королівств». Падіння Західної Римської імперії.

Опис теми: Велике переселення народів: передумови та причини. Утворення варварських королівств. Спосіб життя й суспільна організація ранньофеодальних варварських держав епохи Великого переселення народів. Гунський союз племен. Тулузьке королівство. Вандальське королівство. Бургундське королівство. Занепад та падіння Західної Римської імперії. Державні утворення варварів наприкінці V–VI ст. Держави остготів та лангобардів. Історичне значення варварських завоювань.

Тема 3. Ранній середньовічний світ Західної Європи.

Опис теми: Португалія. Гранадське королівство. Іспанія в добу Середньовіччя. Реконкіста. Утворення королівств Кастилія, Арагон та Наварра. Англія V–X ст. Англосаксонське завоювання Британії. Суспільний лад англосаксонських королівств у період раннього Середньовіччя. Значення датських завоювань в історії Англії. Італія у V–X ст. Лангобардське королівство в Італії. Папська влада у Римі. Розвиток Північної Європи у IX-X ст. Нормани. Передумови та причини норманських завоювань Європи. Нормани на Британських островах. Герцогство Нормандія. Західна Європа IX-XI ст. з її феодальним ладом. Політична карта Західної Європи в IX–X ст.

Тема 4. Утворення Візантійської імперії. Особливості господарства та влади.

Опис теми: Виникнення Візантійської імперії та її державний устрій у IV–V ст. Правління Юстиніана І.: внутрішня та зовнішня політика. Повстання «Ніка». Звід законів «Кодекс Юстиніана». Політичне та економічне становище Візантії у другій пол. VI–VIII ст. Династія Іраклідів. Ісаврійська династія. Особливості держано-церковних відносин у Візантії. Іконоборство. Побут візантійців та їх культура. Розвиток Візантії у X–XI ст. Македонська династія. Династія Комнінів. Візантійсько-руські відносини.

Тема 5. Англія у XI–XIII ст. Велика хартія вольностей.

Опис теми: Нормандське завоювання. Характерні риси системи управління Вільгельма Завойовника. «Книга Страшного суду». Завершення процесу феодалізації Англії. Перші Плантагенети. Роль реформ Генріха II у житті держави. Велика Хартія вольностей та її значення. Створення парламенту в Англії. Утвердження станової монархії. Війни Англії: Уельс, Шотландія, Ірландія.

Тема 6. Середньовічні держави: від роздробленості до станово-представницьких монархій. Франція у XI–XIII ст.

Опис теми: Причини та наслідки політичної роздробленості Франції в IX-XI ст. Правління перших Капетингів. Королівська влада у Франції в XII ст.: об'єднання французьких земель. Роль Філіппа II Августа у житті держави. Франція за правління Людовіка IX та Філіпа IV. Генеральні штати, особливості створення. Станова монархія у Франції.

Тема 7. Середньовічне місто. Ремесло і цехи.

Опис теми: Виникнення середньовічних міст. Міські вулиці та площі. Населення і зовнішні ознаки міст. Суспільна структура. Мешканці міста. Ремісники. Виникнення цехів, лихварі й банкіри. Духовенство. Рицарство. Селянство. Міське самоуправління. Комунальний рух, форми боротьби. Роль центрів європейської міжрегіональної торгівлі.

Тема 8. Хрестові походи та їх наслідки.

Опис теми: Передумови, причини та характер хрестових походів. Клермонський Собор (1095 р.). Перший хрестовий похід (1096–1099), захоплення Єрусалиму. Держави хрестоносців на Сході. Духовно-рицарські ордени. Графство Едеське. Князівство Антіохійське. Графство Тріполі. Другий (1147–1148) і третій хрестові походи (1189–1192). Четвертий хрестовий похід (1202– 1204). Утворення Латинської імперії. Наслідки хрестових походів.

Тема 9. Столітня війна і завершення об'єднання Франції.

Опис теми: Передумови та причини Столітньої війни. Суспільні рухи та повстання у Франції. Жакерія. Відновлення Столітньої війни. Боротьба за владу між арманьяками та бургіньйонами. Діяльність Жанни д'Арк. Історичне значення Столітньої війни. Завершення об'єднання Франції: Людовік XI.

Тема 10. Великі географічні відкриття кінця XV – поч. XVI ст. Їх значення для людства і становлення епохи колоніалізму.

Опис теми: Причини і передумови географічних відкриттів. Відкриття португальцями морського шляху до Індії: експедиції Васко да Гами. Відкриття Колумбом Америки та її колонізація. Навколосвітня подорож Магеллана. Географічні відкриття другої половини XVI ст. – першої половини XVII ст. Утворення колоніальних імперій. Конкіста. Результати географічних відкриттів. «Революція цін».

Тема 11. Реформація у країнах Західної Європи. Контрреформація.

Опис теми: Лютеранство. Вплив реформаційних ідей у Швейцарії. Цвінгліанство. Кальвінізм. Реформація у Англії. «Акт про супрематію». Пуритани. Особливості реформаційних ідей у Франції. Гугеноти. Католицька церква і контрреформація. Тридентський собор. Інквізиційний трибунал. «Індекс заборонених книг» виданий Ватиканом. Орден єзуїтів і його значення. Наслідки реформації у Європі.

Тема 12. Нідерландська революція: причини, хід та наслідки.

Опис теми: Характерні риси системи управління Філіпа II. Початок визвольної боротьби. Початок революції. Гези. Режим герцога Альби у Нідерландах. Алькабала – найважливіший податок. Другий етап визвольної боротьби. «Гентське умиротворення». Арраська та Утрехтська унії 1579 року. Успішна революція: проголошення незалежності.

Тема 13. Економічний та політичний розвиток країн Північної Європи у XV – пер. пол. XVII ст.

Опис теми: Економічне становище Північної Європи. Скандинавський півострів: суспільно-політичний розвиток. Посилення опозиції та національних рухів. Кальмарська унія та її скасування. Хід Реформації у країнах Скандинавського півострова. Зовнішня політика Данії та Норвегії наприкінці XVI – пер. пол. XVII ст.

Тема 14. Тридцятилітня війна 1618 - 1648 рр.

Опис теми: Передумови, причини та характер Тридцятилітньої війни. Євангелістична унія і Священна Католицька ліга. Етапи Тридцятилітньої війни. Чеський період та його результати. Празька дефенестрація. Данія та Швеція у Тридцятилітній війні. Валленштейн. Франко-шведський період. Наслідки Тридцятилітньої війни. Вестфальський мир та Європа.

Тематика практичних занять:

Семінарське заняття 1.

Тема: Середньовіччя як епоха розвитку людства

1. Визначення предмету і завдання курсу «Історії середніх віків».
2. Особливості Середньовіччя.
3. Основні джерела історії середніх віків.
4. Феодалізм та його генеза. Феодальні відносини у країнах Західної Європи.

Підготовка конспекту семінарського заняття та мультимедійної презентації ю

Семінарське заняття 2.

Тема: Карл Великий. Імперія франків

1. Прихід до влади династії Каролінгів.
2. Імперія Карла Великого.
3. «Каролінгське відродження»
4. Верденський договір та поділ імперії Карла Великого.

Підготовка конспекту семінарського заняття та мультимедійної презентації, підготовка та ведення кожним студентом термінологічного словника з історії середніх віків.

Семінарське заняття 3.

Тема: Візантійська імперія наприкінці IV–XI ст.

1.Утворення Візантійської імперії.
2.Особливості господарства та влади у Візантії.
3.Правління Юстиніана I.
а) Кодекс Юстиніана;
б) Посилення впливу християнства
в) Розширення і утримання володінь імперії.
4.Побут візантійців.
5. Культура Візантії.

Підготовка конспекту семінарського заняття та мультимедійної презентації. Ведення кожним студентом термінологічного словника з даного курсу.

Семінарське заняття 4.

Тема: Становлення та розвиток Англії у XI-XIII ст.

1.Вільгельм Завойовник: внутрішня та зовнішня політика.
2.Генріх II Плантагенет: особливості правління.
3.Велика хартія вольностей.
4.Створення парламенту в Англії.

Підготовка конспекту семінарського заняття та мультимедійної презентації. Ведення кожним студентом термінологічного словника з даного курсу.

Семінарське заняття 5.

Тема: Франція у XI-XIII ст.

1.Феодальна роздробленість за часів Середньовіччя, політика перших Капетингів.
2.Зміцнення королівської влади у Франції протягом XII ст., об'єднання французьких земель.
3.Правління Філіпа II Августа.
4. Внутрішня та зовнішня політика Людовіка IX та Філіпа IV.
5. Генеральні штати.
6. Станова монархія у Франції.

Підготовка конспекту семінарського заняття та мультимедійної презентації, Доповнення термінологічного словника.

Семінарське заняття 6.

Тема: Виникнення і особливості розвитку середньовічних міст

1. Виникнення середньовічних міст.
2. Мешканці міста. Ремісники.
3.Виникнення цехів.
4. Лихварі й банкіри.
5. Боротьба городян із сеньйорами, міські комуни.

Підготовка конспекту семінарського заняття та мультимедійної презентації. На основі відео «Берген, XIV ст.» підготувати та провести віртуальну екскурсію середньовічним містом для одногрупників. https://cutt.ly/Vi4CRuG

Семінарське заняття 7.

Тема: Хрестові походи

1.Причини та передумови хрестових походів.
2.Перший хрестовий похід (1096-1099 рр.).
3. Другий і третій хрестові походи (1147-1148 рр.), (1189-1192рр.).
4. Четвертий хрестовий похід (1202-1204 рр.).
5. Держави хрестоносців на Сході. Духовно-рицарські ордени.

Підготовка мультимедійної презентації та конспекту семінарського заняття.

Семінарське заняття 8.

Тема: Столітня війна

1. Передумови та причини Столітньої війни.
2.Боротьба за владу між бургіньйонами та арманьяками.
3. Жанна д'Арк.
4.Завершення Столітньої війни та її значення.
5. Закінчення об'єднання Франції.

Підготовка мультимедійної презентації та конспекту семінарського заняття. Обговорення та опрацювання у групах чинників перемоги Франції у Столітній війні.

Семінарське заняття 9.

Тема: Великі географічні відкриття та формування колоніальної системи

1. Причини та передумови географічних відкриттів.
2. Відкриття Васко да Гами.
3. Експедиції Христофора Колумба.
4. Навколосвітня подорож Магеллана.
5. Наслідки географічних відкриттів.

Підготовка кожним студентом тематичної мультимедійної презентації першовідкривачів та формувань колоніальних імперій.

Семінарське заняття 10

Тема: Поширення Реформації у країнах Західної Європи. Контрреформація.

1. Реформація у Швейцарії: Цвінгліанство.Кальвінізм.
2. Англійська реформація, пуритани.
3. Особливості французької реформації, гугеноти.
4. Католицька церква і контрреформація.
5. Орден єзуїтів.

Наслідки реформації у Європі.

Підготовка кожним студентом тематичної мультимедійної презентації та конспекту.

Семінарське заняття 11.

Тема: Нідерландська революція: хід та наслідки.

1.Правління Філіпа II: зростання опозиції.
2.Початковий етап революції: причини і передумови.
3.Режим герцога Альби у Нідерландах.
4.Другий етап визвольної боротьби.
5. Завершення революції, проголошення незалежності.

Підготовка конспекту семінарського заняття та мультимедійної презентації.
Ведення кожним студентом термінологічного словника з даного курсу.

Семінарське заняття 12.

Тема: Країни Північної Європи у XVI– пер. пол. XVII ст.

1.Північна Європа та її економіка.
2.Суспільно-політичний розвиток.
3.Кальмарська унія та її скасування.
4.Данія та Норвегія наприкінці XVI – пер. пол. XVII ст., внутрішня та зовнішня політика.

Підготовка конспекту семінарського заняття та мультимедійної презентації.
Ведення кожним студентом термінологічного словника з даного курсу.

Семінарське заняття 13.

Тема: Тридцятилітня війна
1.Передумови та причини війни.
2. Священна Католицька ліга та Євангелістична унія.
3.Етапи Тридцятилітньої війни.
4.Завершення війни, Вестфальський мир та його наслідки для Європи.
Підготовка конспекту семінарського заняття та мультимедійної презентації. Ведення кожним студентом термінологічного словника з даного курсу.

Перелік соціальних, «м'яких» навичок (soft skills)

Взаємодія з людьми, загальнокультурна грамотність, здатність до навчання, здатність логічно обґрунтовувати позицію, навички усного та письмового спілкування, уміння слухати і запитувати, формування власної думки та ін.

Форми та методи навчання

Методи навчання: демонстрація, навчальна дискусія, дебати; технології викладання: тренінги, рольові ігри, аналіз конкретних ситуацій, обговорення, презентації, міні-лекції, ситуаційні дослідження, навчання на основі досвіду та інші.

Порядок та критерії оцінювання

Для досягнення цілей та завдань курсу студентам потрібно вчасно виконати завдання пов'язане із пошуком інформації стосовно вибраної професійної діяльності, оформити у презентаційний вигляд та представити-захистити перед колективом студентів групи; вчасно здати модульні контролі знань.

Викладач проводить оцінювання індивідуальних завдань студентів шляхом проставлення балів за визначеними критеріями, що вчасно доводяться здобувачам освіти. Також, студент під наглядом викладача самостійно оцінює свою роботу.

За вчасне та якісне створення презентаційного завдання, студент отримує такі обов'язкові бали:
- *10 балів за вчасне (згідно визначеного графіка) виконання завдання;*
- *10 балів за якісне оформлення завдання;*
- *20 балів за представлення завдання;*
- *20 балів за захист та відповіді на запитання.*

20 балів – модуль 1;
20 балів – модуль 2.

Усього 100 балів.

Студенти можуть отримати додаткові бали за: виконання рефератів, есе дослідницького характеру за темою курсу. Тему можуть дослідницької роботи вибрати самостійно за погодженням із викладачем. Додаткові бали студентам також можуть бути зараховані за конкретні пропозиції з удосконалення змісту навчальної дисципліни.

Модульний контроль проходитиме у формі тестування. У тесті 32 запитань різної складності: рівень 1 – 20 запитань по 0,4 бали (8 балів), рівень 2 – 10 запитань по 0,7 балів (7 балів), рівень 3 – 2 запитання по 2.5 балів (5 балів). Усього – 20 балів.

Поєднання навчання та досліджень

Студенти мають можливість додатково отримати бали за виконання індивідуальних завдань дослідницького характеру, а також можуть бути долучені до написання та опублікування наукових статей з тематики курсу.
В освітньому процесі використовуються досягнення викладача курсу – керівника відділу якості освіти НУВГП – механізми та процедури в освітньому процесі університету https://nuwm.edu.ua/sp.

Інформаційні ресурси

1. Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII «Про вищу освіту» [Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/Iaws/show/1556-18].

2. Закон України від 05.09.2017 р. «Про освіту» – [Режим доступу: http://zakon5.rada.gov.Ua/laws/show/2145-19].

3. Постанова Кабінету Міністрів України від 29.04.2015 р. № 266 «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти» [Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/266-2015-n] .

4. Постанова Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 р. № 1341 «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій» [Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-%D0%BF/paran12#n12].

5. Методичні рекомендації щодо розроблення стандартів вищої освіти, затверджені наказом Міністерства освіти і науки України від 01 червня 2016 р., № 600 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 21 грудня 2017 №1648) [Режим доступу: https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha~osvita/rekomendatsii-1648.pdf]. 11

6. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG) [Режим доступу: http://www.britishcouncil.org.ua/sites/default/files/standards-and-guidelincs_for_qa_in_the_ehea_2015.pdf].

7. Національний освітній глосарій: вища освіта / 2-е вид., перероб. і доп. / авт.-уклад.: В. М. Захарченко та ін. / За ред. В. Г. Кременя – К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2014. – 100с. ISBN 978-966-2432-220
http://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/nauk%20method%20rada/glossariy.pdf

.

Базова

1.Балух В. Історія середніх віків: У 2-х т. / В. Балух, В. Коцур. – Чернівці, 2009.

2.Історія західноєвропейського Середньовіччя. Хрестоматія / упор. М. Рудь: Навч. посібник. − К.: Либідь, 2005. – 636 с.

3.Історія середніх віків. Практикум. Частина І / В. Гордієнко, Г. Гордієнко, І. Кривошея. – Умань: Видавничо-поліграфічний центр «Візаві», 2013. – 574 с.

4.История средних веков / Под ред. З. Удальцовой, С. Карпова. – М., 1990.

5.История средних веков: В 2-х томах. Т. 1.: Учебник / Под. ред. С. Карпова. – М., 2008.

6.История средних веков: В 2-х т. / Под общей ред. С. Сказкина. 2-е изд. – М.

7.Исторические источники в преподавании истории в школе и вузе: современные исследовательские подходы / Под ред. В. Зверева, О. Хлытиной. – Новосибирск: НГПУ, 2013. Режим доступа: http://prepod. nspu.ru/file.php/618/ Monografija_po_metodik

8.Крижановська О. Історія Середніх віків. Вступ до історії західноєвропейського Середньовіччя: Курс лекцій: Навч. посібник / О. Крижановська, О. Крижановський. – К.: Либідь, 2004.

9.Люблинская А. Д. Источниковедение истории средних веков. – М.: Директ-Медиа, 2010. 492с. – URL: http://www.biblioclub.ru/catalog/203/; http://pdf.zone-x.ru/717678.pdf

10.Многоликая повседневность. Микроисторические подходы к изучению прошлого. (Материалы конференции памяти Ю. Бессмертного) / Отв. ред. О.И. Тогоева. М.: Издательство: ИВИ РАН, 2014. 303 с. URL: http://igh.ru/book/collections/478/.

11.Нехаева С. Цивилизация средневеково Запада: культура питания, застольные традиции и обычаи: учебно-методический комплекс.- Новосибирск. Изд. НГПУ, 2011. - 104 с. Режим доступу: https://icdlib.nspu.ru/view/icdlib/dda/dda6665efca334ca/

12.Хлевов А. Краткий курс истории Средних веков / А. Хлевов. – СПб., 2006.

13.Хрестоматия памятников феодального государства и права стран Европы / Под ред. В. Корецкого. – М., 1961.

14.Хрестоматия по истории средних веков / Под ред. С. Сказкина. – М., 1978.

15.Хрестоматия по истории средних веков раннего и классического периода. М., 2006.

Допоміжна

1.Арабески истории: Альманах. – М., 1996. – Вып.5/6. Каспийский транзит: В 2 т.

2.Ашиль Люмер. Французское общество во времена Филиппа Августа. – М., 2000

3.Бальфур К. Расцвет и упадок Османской империи. - М., 1999

4.Басовская Н. Столетняя война: Учебное пособие. - М., 1985

5.Бейджент М., Лей Р., Линкольн Г. Святая кровь и Святой Грааль [История ордена тамплиеров]. – М., 1997

6.Блок М. Феодальное общество. – М., 2003.

7.Бобкова М. История Франции: В 3 т. – М., 1997.

8.Бродель Ф. Материальная цивилизация, экономика и капитализм, XV–XVIII вв.: в 3 т. / ; пер. с фр. Л. Куббеля. – 2-е изд. – М.: Весь Мир, 2006–2007.

9.Васильев А. История Византии. В 2-х т. - СПб., 1998.

10.Всемирная история: В 24 т. / А.Бадак, И. Войнич, Н. Волчак и др. – Минск, 1996.

11.Габдрахманов П. Средневековые крестьяне и их семьи. - М., 1996

12.Город в средневековой цивилизации Западной Европы. Т.1. Феномен средневекового урбанизма. - М., 1999

13.Грановский Т. Лекции по истории средневековья (с XV в.). – М., 1986

14.Грант М. Крушение Римской империи. - М., 1998

15.Дворецкая И. Западная Европа V - IX вв. Раннее средневековье. Учебное пособие. - М.,1990.

16.Джонс А. Гибель античного мира. - Ростов-на-Дону; М., 1997

17.Добиаш-Рождественская О. Крестом и мечом: Приключения Ричарда I Львиное Сердце. –М., 1991

18.Дубровский И. Средние века: структуры повседневности // Всемирная история: в 6 т./ Гл. ред А. Чубарьян. – М.: Наука, 2011. – Т. 2: Средневековые цивилизации Запада и Востока / Отв. ред. П. Уваров. – М.: Наука, 2012.

19.Дэвис Н. История Европы: пер. с англ. Т. Менской. – М.: АСТ: Транзиткнига, 2005. – 944 с.

20.Дюби Ж. Европа в средние века. – Смоленск, 1994.

21.Заборов М. Крестоносцы на Востоке. - М., 1980

22.Задворный В. История римских пап. - М., 1995. - Т.1 (источники)

23.Зальцман Л. Жизнь Англии в Средние века / Перевод с англ. С. Рассадиной. – СПб.: Евразия, 2009. – 368 с.

24.Зелигер Г. Социальное и политическое значение вотчины в раннее средневековье. - М., 1994.

25.История инквизиции: В 3 т. – М., 1994. – Т.3

26.История крестовых походов / Под ред. Джонатана Райли-Смита. – М., 1998

27.Кардини Ф. Истоки средневекового рыцарства. - М, 1987

28.Карпов С.П. Трапезундская империя и западноевропейские государства в XIII - XV вв. - М., 1981

29.Карсавин Л. Основы средневековой религиозности в XII–XIII вв. СПб: Алетейя, 1997. – 408с.

30.Карсавин Л. Монашество в средние века. - М., 1992

31.Кеннет Фаулер. Эпоха Плантагенетов и Валуа. – СПб., 2002

32.Коптев А. От прав гражданства к праву колоната. - Вологда, 1995

33.Корсунский А., Гюнтер Р. Упадок и гибель Западной Римской империи и возникновение германских королевств (до середины VI в.). - М., 1984

34. Куглер Б. История крестовых походов. - СПб., 1895 (Ростов-на-Дону, 1995)

35.Кулаковский Ю. История Византии. – СПб., 1996. – Т.1-3 (395-717 гг.)

Курбатов Г. История Византии (от античности к феодализму). Учебное пособие. - М., 1984

36.Кучма В. Военное искусство Византийской империи. – М., 2001

37.Ле Гофф Ж. Средневековый мир воображаемого. – М., 2001

38.Лебек С. Происхождение франков. IV - IX века. - М., 1993. - Т.1

39.Левандовский А. Жанна д'Арк. - 2-е изд., испр. и доп. - М., 1982

40.Левандовский А. Карл Великий. Через Империю к Европе. - М., 1995

41.Левицкий Я. Город и феодализм в Англии. - М.. 1987

42.Лінч Д. Середньовічна церква. – К., 1994

43.Лозинский С. История папства. - М., 1986

44.Мадоль Жан. Альбигойская драма и судьба Франции. – М., 2000.

45.Малинин Ю. Общественно-политическая мысль позднесредневековой Франции XIV–XV

46.Медведев И. Правовая культура Византийской империи. – СПб., 2001.

47.Мельвиль М. История ордена тамплиеров. – СПб., 2000

48.Мишель Пастуро. Повседневная жизнь Франции во времена рыцарей Круглого Стола. – М.,2001

49.Мишо Г. История крестовых походов. - М., 1995

50.Мортимер Я. Средневековая Англия. Путеводитель путешественника во времени. – М., 2014

51.Оболенский Д. Византийское содружество наций. Шесть византийских портретов. - М., 1998

52.Перну Р. Ричард Львиное Сердце. – М., 2000

53.Перну Р., Клэн М.-В. Жанна д'Арк. - М., 1993

54.Петрушенко Л. Повседневная жизнь средневековой Европы. – М, 2012. – 367 с.

55.Печников Р. Мальтийский орден в прошлом и настоящем: Исторический очерк. – М., 1990

56.Пискорский В. Кастильские кортесы в переходную эпоху от средних веков к новому времени (1188 - 1520). – К., 1897

57.Повседневные практики Средневековья и Нового времени. От информации уникальной к информации верифицируемой / Отв. ред. О.И. Тогоева. – М., ИВИ РАН, 2015. – 174 с.

58.Политические структуры эпохи феодализма в Западной Европе. VI - XVII вв. - Л., 1990

59.Поньон Э. Повседневная жизнь Европы в 1000 г. – М., 1999.

60.Рансимен С. Падение Константинополя в 1453 году. - М., 1983

61.Рогачевский А. Правосознание немецкого бюргерства XIII - XV вв. - М., 1995

62.Роулинг М. Европа в Средние века. Быт, религия, культура / Пер. с англ. Л. Калашниковой. – М.: ЗАО Центрполиграф, 2005. – 223 с.

63.Словарь средневековой культуры / Под ред. А. Гуревича. – М: РОСПЭН,

2007. – 656 с.

64.Сорочан С. Византия IV - IX веков: этюды рынка. - Харьков, 2001.

65.Средневековая Европа глазами современников и историков. Книга для чтения в пяти частях / Отв. ред. А. Л. Ястребицкая. – М., 1995.

66.Средневековое городское право XII-XIII вв. - Саратов, 1989

67.Становление европейского средневекового города. - М., 1989

68.Тайс Л. Наследие Каролингов. IX - X века. - М., 1993

69.Торопцев А. Византия: книга битв VI - IX века: Византия. Авары. Тюрки. Империя Тан. Франки. Викинги. Византия. – М., 1995

70.Торопцев А. Византия VI - IX века. – М., 1997.

71.Тушина Г. Города в феодальном обществе Южной Франции. - М., 1985

72.Уоллес- Хедрилл Дж. - М. Варварский Запад: Ранее Средневековье. 400 - 1000. – СПб., 2002

73.Успенский Ф. История Византии: В 3-х т. - М., 1996 - 1997. - Т.1-2

74.Флори Ж. Идеология меча. Предистория рыцарства. - СПб., 1999

75.Хачатурян Н. Возникновение Генеральных штатов во Франции. - М., 1976

76.Хачатурян Н. Сословная монархия во Франции XIII - XV вв. Учебное пособие. - М., 1989

77.Хвостова К. Социально-экономические процессы в Византии и их понимание византийцами - современниками (XIV - XV вв.). - М., 1992

78.Хейзинга Й. Осень средневековья. Исследование форм жизненного уклада и форм мышленияв XIV - XV вв. во Франции и Нидерландах - М.. 1988

79.Цивилизация Северной Европы: средневековый город и культурное взаимодействие. - М., 1992

80.Шервуд Е. От англосаксов к англичанам (к проблеме формирования английского народа). - М., 1988

81.Шпаковский В.О. Рыцари средневековья. V - XVII вв. - М., 1998

82.Эпоха крестовых походов / Под. ред. Э. Лависс, А. Рамбо. – Смоленск, 2001

Дедлайни та перескладання

Ліквідація академічної заборгованості здійснюється згідно «Порядоку ліквідації академічних заборгованостей у НУВГП», http://ep3.nuwm.edu.ua/4273/. Згідно цього документу і реалізується право студента на повторне вивчення

дисципліни чи повторне навчання на курсі. Перездача модульних контролів здійснюється згідно http://nuwm.edu.ua/strukturni-pidrozdili/navch-nauk-tsentr-nezalezhnoho-otsiniuvannia-znan/dokumenti. Оголошення стосовно дедлайнів здачі та перездачі оприлюднюються на сторінці MOODLE https://exam.nuwm.edu.ua/

Неформальна та інформальна освіта

Студенти мають право на перезарахування результатів навчання набутих у неформальній та інформальній освіті згідно відповідного Положення про неформальну освіту. http://ep3.nuwm.edu.ua/18660/.

На ресурсі - https://www.skeptic.in.ua/integrity/?fbclid=IwAR2TE9zaoPiVjFfH281AqWCB4Sl16GlCpmjfto6CvZ0eAN7efPpMM7LmuHY

студенти зможуть знайти: офіційні документи і рекомендації, ФБ, Проєкт сприяння академічній доброчесності в Україні, вебінари, короткі відеопоради студентам, аналітика, книжки, монографії, системи виявлення текстових запозичень, кодекси етики, академічне письмо, дискусії, інфографіка.

Практики, представники бізнесу, фахівці, залучені до викладання

До викладання курсу долучені викладачі кафедри, працівники Рівненського обласного краєзнавчого музею. http://wiki.nuwm.edu.ua/index.php/ .

Правила академічної доброчесності

Усі здобувачі виконані навчальні завдання самостійно перевіряють на виявлення текстових запозичень через університетську платформу MOODLE http://wiki.nuwm.edu.ua/index.php/Unplag.

В аудиторії здобувачі не допускаються до списування та обману – за порушення принципів академічної доброчесності викладач може накладати санкції: зниження балів, повернення роботи на доопрацювання, не допущення до захисту роботи та ін.

Вимоги до відвідування

Студенту не дозволяється пропускати заняття без поважних причин. Якщо є довідка про хворобу чи іншу поважну причину то студенту не потрібно відпрацьовувати пропущене заняття.

При об'єктивних причинах пропуску занять, студенти можуть самостійно вивчити пропущений матеріал на платформі MOODLE https://exam.nuwm.edu.ua/course/view.php?id=341

Здобувачі без обмежень можуть на заняттях використовувати мобільні

телефони та ноутбуки.

Оновлення

За ініціативою викладача зміст даного курсу планується оновлювати щорічно, враховуючи зміни у законодавстві України, наукових досягнень у галузі археології та археологічних досліджень.

Студенти також можуть долучатись до оновлення дисципліни шляхом подання пропозицій викладачу стосовно новітніх змін у галузі. За таку ініціативу студенти можуть отримати додаткові бали.

Академічна мобільність. Інтернаціоналізація

В НУВГП розроблені процедури для реалізації права здобувачам на академічну мобільність:

- *Положення про академічну мобільність учасників освітнього процесу Національного університету водного господарства та природокористування http://ep3.nuwm.edu.ua/4398/*
- *Порядок перезарахування результатів навчання за програмами академічної мобільності в Національному університеті водного господарства та природокористування http://ep3.nuwm.edu.ua/19458/.*
- *Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 серпня 2015 року № 579 https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/579-2015-%D0%BF#n8.*

Здобувачі можуть отримати доступ до таких міжнародних інформаційних ресурсів:

- *електронні бібліотеки: http://lib.nuwm.edu.ua/index.php/korisni-posilannya/elektronni-biblioteki*
- *Як знайти статтю у Scopus: http://lib.nuwm.edu.ua/index.php/biblioteka/novini/item/506-v-dopomohu-avtoram*
- *База періодичних видань: https://www.scimagoir.com/*
- *Можливості доступу до електронних ресурсів та сервісів: http://lib.nuwm.edu.ua/index.php/biblioteka/novini/item/516-mozhlyvosti-dostupu-do-resursiv-i-servisiv*

Лектори *Олексін Юрій Петрович*
Плюта Наталія Володимирівна